

CORMAC

MICHAEL

*Matka
toiseen
maailmaan*

---

wsy

THE
A
C

CORMAC MCCARTHY

Matka
toiseen maailmaan

RAJATRILOGIA II

Suomentanut Erkki Jukarainen

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Suomennos ilmestyi ensi kerran 1995.

Vuoden 2015 painokseen on lisätty espanjan kielen sanasto;
toimitus kiittää Satu Ekmania avusta.

Englanninkielinen alkuteos
The Crossing

© Cormac McCarthy 1992

Suomennoksen © wsoy ja Erkki Jukaraisen oikeudenomistajat 2015 (1995)

ISBN 978-951-0-41354-8

PAINETTU EU:SSA

I

KUN HE TULIVAT ETELÄÄN Grantin piirikunnasta Boyd oli vielä melkein sylilapsi ja vastikään muodostettu ja Hidalgoksi nimetty piirikunta oli vain vähän lasta vanhempi. Heidän taakse jättämällään seudulla leppäsivät sisaren luut ja hänen äidinpuoleisen isoäitinsä luut. Uusi seutu oli viljavaa ja villiä. Siellä pystyi ratsastamaan Meksikoon saakka kohtaamatta ainuttakaan aitaa. Hän piteli Boydia edessään satulakaarella ja selitti hänelle maiseman erityispiirteitä ja lintujen ja eläinten nimiä sekä espanjaksi että englanniksi. Uudessa talossa he nukkuivat huoneessa johon käytiin keittiöstä ja öisin hän makaili usein valveilla ja kuunteli pimeässä nukkuvan veljensä hengitystä ja kuiski hänelle puoliääneen suunnitelmiaan heidän varalleen ja elämän varalle joka olisi heidän.

Tuona ensimmäisenä vuotena hän havahtui eräänä talviyönä kuullessaan susia matalilla kukkuloilla talon länsipuolella ja hän tiesi että ne tulisivat tasangolle jahtaamaan antilooppeja kuutamon valaisemalla uudella lumella. Hän veti housut sängyn pätylaudalta ja otti paitansa ja huopa-

vuorisen palttinatakkinsa ja veti saappaat sängyn alta ja meni keittiöön ja pukeutui pimeässä lieden haaleassa lämmössä ja kohotti saappaita ikkunaa vasten erottaakseen oikean vasemmasta ja veti ne jalkaan ja nousi seisomaan ja meni keittiön-ovelle ja astui ulos ja sulki oven perässään.

Kun hän ohitti karjasuojan hevoset hörähtelivät hänelle hiljaa pakkasessa. Lumi narskui hänen saappaidensa alla ja hänen hengityksensä höyrysi sinertävässä valossa. Tuntia myöhemmin hän kyykistyi lumeen kuivassa puronuomassa jossa hän tiesi susien olleen niiden hiekkaan ja lumeen jättämistä jäljistä.

Ne olivat jo tasangolla ja kun hän ylitti sorakeilan jonka kohdalla puro kääntyi etelään ja virtasi laaksoon hän näki mistä ne olivat menneet uoman yli. Hän laskeutui konttaamaan kyynärpäiden varassa ja veti kädet hihojen sisään suojataakseen niitä lumelta ja kun hän tuli viimeiselle pienelle katajapuulle jonka kohdalla leveä laakso avautui Animashuippujen alla hän kyyristyi paikoilleen jotta hengitys taasaantuisi ja kohottautui sitten hitaasti tähyilemään.

Ne juoksivat tasangolla ahdistellen antilooppeja ja antiloopit liikkuvat lumessa kuin aaveet ja kaartelivat ja käännähtelivät ja kuiva puuterilumi pöllysi niiden ympärillä kylmässä kuutamossa ja niiden hengitys höyrysi pakkasessa hailakasti aivan kuin niissä palaisi jokin sisäinen tuli ja sudet kääntyivät ja vääntyivät ja loikkivat niin rikkumattomassa hiljaisuudessa että ne näyttivät olevan kokonaan toisesta maailmasta. Ne jatkoivat laaksoa pitkin ja muuttivat suuntaa ja jatkoivat kauas tasangolle kunnes ne olivat hahmoista pienimpiä valkean hämärän keskellä ja sitten ne katosivat.

Hänellä oli hyvin kylmä. Hän odotti. Oli hyvin hiljaista. Hän näki hengityksestään tuulen suunnan ja hän katseli miten hengitys ilmestyi ja hävisi ja ilmestyi ja hävisi tasaisesti pak-

kaseen hänen edessään ja hän odotti kauan. Sitten hän näki niiden tulevan. Loikkien ja vääntelehtien. Tanssien. Auraten kuonollaan lunta. Loikkien ja juosten ja nousten kaksitellen pystyyn tanssimaan ja sitten taas eteenpäin juosten.

Niitä oli seitsemän ja ne ohittivat hänet kahdenkymmenen jalan päästä. Hän näki kuun valossa niiden mantelisilmät. Hän kuuli niiden hengityksen. Hän tunsu niiden tietävän sillä se väreili ilmassa sähköisesti. Ne keräytyivät yhteen ja nuolivat ja tuuppivat toisiaan kuonoillaan. Sitten ne pysähtyivät. Ne jäivät seisomaan korvat pystyssä. Jotkut toinen etukäpälä rinnalla koholla. Ne katsoivat häntä. Hän ei hengittänyt. Ne eivät hengittäneet. Ne seisoivat. Sitten ne kääntyivät ja lönnkyttivät äänettömästi pois. Kun hän palasi taloon Boyd oli hereillä mutta hän ei kertonut missä oli käynyt ja mitä nähnyt. Hän ei koskaan kertonut kenellekään.

Sinä talvena jolloin Boyd täytti neljätoista kuivassa joenuomassa kasvavat puut olivat paljaita jo aikaisin ja taivas oli harmaa päivästä toiseen ja puut hailakoita sitä vasten. Pohjoisesta oli tullut kylmä tuuli ja maa taivalsi paljaiden seipäiden alla alastomana kohti tilintekoa jonka kirjat päätettäisiin ja päivättäisiin vasta kauan sen jälkeen kun kaikki aiheelliset vaatimukset oli esitetty, sellainen on tämä tarina. Hailakoiden poppeleiden oksat olivat kuin luita ja niiden rungoistaan luoma hailakka tai vihreä tai tummempi kuori keräytyi joenuoman ulkokaarteeseen talon alapuolella ja niiden seassa kasvoi niin jyrkeviä puita että metsikössä joen vastarannalla oli kanto jolle karjapaimenet olivat aiempina talvina pystyttäneet varastoteltan kooltaan neljä kertaa kuusi jalkaa kannon tarjoaman puulattian takia. Ratsastaessaan keräämässä polttopuita hän katseli varjonsa ja hevosen ja purilaiden varjon lipumista runkojen paaluaidalla. Boyd istui purilailla pidellen kirvestä kuin vartioisi heidän kokoa-

miaan puita ja hän katseli silmät sirrillä länteen missä aurinko kyti kuivassa punaisessa järvessä karujen vuorten alla ja antiloopit astelivat ja nyökkivät etumaan tasangolla karjan siluettien joukossa.

He kulkivat joenuoman kuivuneissa lehdissä kunnes tulivat altaalle tai vesikuopalle ja hän laskeutui ratsailta ja juotti hevosta sillä aikaa kun Boyd käveli rannalla etsimässä piisamien jälkiä. Kantapäällään kyykkivä intiaani jonka Boyd ohitti ei kohottanut edes katsettaan joten kun Boyd vaistosi hänen läsnäolonsa ja kääntyi intiaani katseli vyötään ja kohotti katseensa vasta kun hän pysähtyi kokonaan. Hän olisi voinut ojentaa kätensä ja koskettaa häntä. Harvassa saraheinikossa kyykkivää intiaania joka ei ollut piilossakaan eikä Boyd silti ollut nähnyt häntä. Hänellä oli polviensa päällä poikittain vanha kertaladattava 32-kaliiperinen reuna-sytytyspatruunakivääri ja hän oli odottanut iltahämärässä että veden ääreen tulisi jotain ammittavaa. Hän katsoi poikaa silmiin. Poika häntä. Silmiin niin tummiin että ne näyttivät olevan pelkkää pupillia. Silmiin joihin aurinko laski. Joissa lapsi seiso auringon vieressä.

Hän ei ollut tiennyt että itsensä voi nähdä toisten silmissä ja että niissä voi nähdä aurinkojakin. Hän seiso kahden-tuneena noissa tummissa kaivoissa niin hailakoine hiuksineen, niin laihana ja outona. Aivan kuin joku hänen kanssaan samansyntyinen lapsi olisi kadonnut ja seisoi nyt ikkunas- sa toisessa maailmassa johon punainen aurinko laski ikuisesti. Aivan kuin nuo hänen sydämensä orvot olisivat harhailleet labyrintissa matkatessaan elämän halki ja saapuneet vihdoon tuon ikivanhan katseen muurille jonka takaa ei olisi koskaan paluuta.

Hän ei nähnyt veljeään eikä hevosta paikasta jossa hän seiso. Hän näki hitaiden ympyröiden leviävän veden pinnal-

la sarojen takaa missä hevonen seisoi juomassa ja hän näki lihasten nytkähtävän intiaanin kapeiden leukaperien karvatomman ihon alla.

Intiaani kääntyi ja katsoi allasta. Ei kuulunut muuta kuin veden tipahtelu hevosen kohottamasta turvasta. Hän katsoi poikaa.

Mokoma pikku paska, hän sanoi.

En minä oo tehny mitään.

Kuka tuo sinun kanssa on?

Minun veli.

Miten vanha se on?

Kuustoista.

Intiaani nousi seisomaan. Hän nousi hetkessä ja vaivattomasti ja katsoi lammikon poikki Billyä joka seisoi pidellen hevosta suitsista ja katsoi sitten taas Boydia. Hänellä oli vanha repaleinen loimitakki ja vanha rasvainen stetson jonka kupu oli pyöristetty ja hänen saappaitaan oli korjailtu rautalangalla.

Mitä te täällä teette?

Ollaan puunhaussa.

Onko teillä mitään syötävää?

Ei.

Missä te asutte?

Poika empi.

Kysyin missä te asutte.

Poika viittasi alajuoksulle.

Miten kaukana?

En minä tiedä.

Mokoma pikku paska.

Hän nosti kiväärin olalleen ja asteli altaan reunalle ja jäi katselemaan sen poikki hevosta ja Billyä.

Päiviä, sanoi Billy.

Intiaani sylkäisi. Säikyttelitte kaiken pois, vai mitä? hän sanoi.

Me ei tiedetty että täällä on ketään.

Eikö teillä oo mitään syötävää?

Ei.

Missä te asutte?

Parin mailin päässä alajuoksulla.

Onko teillä kotona syötävää?

On.

Jos minä tulen sinne niin tuotteko minulle jotain ulos?

Voitte te tulla sisäänkin. Äiti antaa teille ruokaa.

En halua tulla sisään. Haluan että tuotte minulle jotain ulos.

Hyvä on.

Tuotko minulle jotain ulos?

Tuon.

Hyvä on sitten.

Poika seiso hevosta pidellen. Hevonen ei ollut kääntänyt katsettaan intiaanista. Boyd, hän sanoi. Ala tulla.

Onko teillä siellä koiria?

Yks vaan.

Panetko sen kiinni?

Hyvä on. Minä panen sen kiinni.

Panet sen jonnekin sisälle ettei se hauku.

Hyvä on.

En meinaa tulla sinne ammuttavaks.

Minä panen sen kiinni.

Hyvä on.

Boyd. Ala tulla. Mennään.

Boyd seisoi altaan toisella puolella katsellen häntä.

Ala tulla. Ilta pimenee ihan kohta.

Mene ja tee niin kuin veljes käskee, sanoi intiaani.

Me ei häiritty teitä mitenkään.

Ala tulla, Boyd. Mennään.

Hän ylitti sorasärkän ja kapusi purilaille.

Tänne ylös, sanoi Billy.

Hän laskeutui heidän keräämältään oksakasalta ja katsoi jälleen intiaania ja tarttui sitten Billyn ojentamaan käteen ja hypähti hänen taakseen hevosen selkään.

Miten me löydetään teidät? Billy kysyi. Intiaani seisoi kivääri niskan takana poikittain, roikotti käsiään kiväärillä. Tuutte vaan ulos ja kävelette kuuta kohti, hän sanoi.

Entäs jos se ei oo vielä noussu?

Intiaani sylkäisi. Luuletko että minä käsken kävellä semmoista kuuta kohti mitä ei oo taivaalla? Alkakaa mennä siitä.

Poika kannusti hevosta saappaillaan ja he lähtivät ratsastamaan metsikön halki. Purilasriukujen kootessa kuolleita lehtiä pieniksi karhoiksi kuivasti rahisten. Aurinko matalalla lännessä. Intiaani katseli heidän menoaan. Nuorempi poika ratsasti käsi veljensä vyötärön ympärillä kasvot auringossa punaisina, liki valkoinen tukka auringossa vaaleanpunaisena. Veli oli luultavasti kieltänyt häntä katsomasta taakseen sillä hän ei katsonut. Kun he ylittivät kuivan joenuoman ja ratsastivat tasamaalle aurinko lännessä oli jo Peloncillovuorten huippujen takana ja läntinen taivas pilviriuttojen alla syvänpunainen. He kääntyivät etelään kuivan joenuoman rosoisen rantapenkereen suuntaan ja kun Billy katsoi taakseen intiaani seurasi heitä puolen mailin päässä hämärässä kantaen kivääriä löysästi toisessa kädessään.

Minkä takia sinä katsot taakse? sanoi Boyd.

Muuten vaan.

Viedäätkö me tuolle iltasta?

Kyllä. Kai me voidaan viedä.

Kaikki mitä voi tehdä ei oo aina viisasta, sanoi Boyd.

Tiedän.

HÄN KATSELI ILTATAIVASTA tuvan ikkunasta. Ensimmäisiä tähtiä jotka leimasivat etelään kaartuvaa pimeyttä jokivarren puiden elottomiin oksapunoksiin ripustautuneina. Nousemattoman kuun valo joka lepäsi rikinkeltaisena hämyinä itäpuolen laakson yllä. Hän katseli kuinka valo kaikkosi aution preerian laidoilta ja kuun kupoli nousi maasta valkoisena ja lihavana ja kalvomaisena. Sitten hän laskeutui tuoilta jolla oli ollut polvillaan ja lähti hakemaan veljeään.

Billy oli kietonut liinaan pihvin ja korppuja ja peltimukillisen papuja ja piilottanut ne saviruukkujen taakse ruokakomeroon keittiön viereen. Hän lähetti Boydin edeltä ulos ja seisoi kuulostelemassa ja meni sitten perässä. Koira vikisi ja raapi savustamon ovea kun he menivät ohi ja hän käski sen olla hiljaa ja se oli. He kulkivat matalassa kyyryssä aidan viertä ja jatkoivat metsikköön. Kun he tulivat joelle kuu oli noussut kunnolla ja intiaani seisoj rannalla kivääri jälleen niskassa poikittain kuin ies. He näkivät hänen hengityksensä pakkasessa. Hän kääntyi ja he seurasivat häntä kuivan sorauoman poikki ja jatkoivat vastarannan karjapolkua alajuoksulle laitumen reunaa. Ilmassa oli puusavua. Neljännesmailin päässä talosta he tulivat hänen leiritulilleen poppeliin keskelle ja hän lasj kiväärin puunrunkoa vasten nojalleen ja kääntyi katsomaan heitä.

Tuo se tänne, hän sanol.

Billy asteli tulille ja otti käärön kyynärkourustaän ja ojensi sen intiaanille. Intiaani otti sen ja kyykistyi nuotiolle jälleen yhtä vaivattomasti kuin marionetti ja lasj käärön eteenpä maahan ja avasi sen ja nosti esiin papumukin ja lasj sen hiilille lämpiämään ja otti sitten korpun ja pihvin ja haukkasi.

Te mustutatte sen mukin, Billy sanol. Minun pitää viedä se takaisin.

Intiaani pureskeli nuotion valossa tummat silmät puoli-ummessa. Ei teillä oo kahvia siellä kotona, hän sanol.

Ei jauhettua.

Etkö pysty jauhamaan sitä?

En niin ettei joku kuule.

Intiaani pani suuhunsa toisen korpunpuolikkaan ja painui hieman etukumaraan ja veti jostain vaatteiden kätköistä tuppipuukon ja hämmensi sillä papumukia ja vilkaisi sitten Billyä ja pyyhki terän kieleensä ensin toiselta lappeelta ja sitten toiselta hitain hiovin liikkein ja tökkäsi puukon pystyyn pölkkyyn jota vasten hän oli rakentanut nuotion.

Miten pitkään ootte asunu täällä? hän sanoi.

Kymmenen vuotta.

Kymmenen vuotta. Omistaako teidän perhe tämän paikan?

Ei.

Hän ojensi kätensä ja tarttui toiseen korppuun ja katkaisi sen tasaisilla valkoisilla hampaillaan ja istui pureskellen.

Mistä te ootte kotoisin? sanoi Billy.

Joka puolelta.

Minne ootte menossa? Intiaani kumartui sivulleen ja otti puukon pölkystä ja hämmensi jälleen papuja ja nuoli jälleen terän ja pujotti sen sitten peltikorvaan ja nosti mustuneen mukin nuotiosta ja laski mukin eteensä maahan ja ryhtyi syömään papuja puukolla.

Mitä muuta teillä on siellä kotona?

Anteeks?

Sanoin että mitä muuta teillä on siellä kotona.

Hän kohotti päätään ja katseli tutkivasti nuotion valossa seisovia poikia, pureskeli hitaasti silmät puoliummessa.

Niin kuin mitä?

Niin kuin mitä hyvänsä. Jotain mitä minä voisin vaikka myydä.

Ei meillä oo mitään.

Teillä ei oo mitään.
Ei.
Hän pureskeli.
Asutteko te tyhjässä talossa?
Ei.
Sitten teillä on jotain.
On siellä huonekaluja ja semmoista. Keittiötavaroita.
Onko kiväärinpaukkuja?
On. Ainakin vähän.
Mitä kaliiperia?
Ei ne käy teidän kivääriin.
Mitä kaliiperia.
Nelkytneljä neljäkymmentä.
Mitäs jos toisit niitä minulle.
Poika nyökäytti puuhun nojaavaan kivääriin päin. Tuon kaliiperi ei oo nelkytneljä.
Välikö hällä. Ne käy vaihtokaupassa.
En minä voi tuoda teille kiväärinpaukkuja. Isäukko rupee kaipaamaan niitä.
Minkä takia sinä sitten sanoit niistä mitään?
Parasta kun lähdetään, sanoi Boyd.
Meidän pitää viedä muki takaisin.
Mitä muuta teillä on? sanoi intiaani.
Ei meillä mitään oo, sanoi Boyd.
En kysyny sulta. Mitä muuta teillä on?
En minä tiedä. Pitää katsoo mitä löytyy.
Intiaani pani suuhunsa toisen korpun toisen puolikkaan.
Hän ojensi kätensä ja kokeili mukin kuumuutta ja tarttui korvaan ja kaatoi suuhunsa loput pavut ja pyöräytti sormeaan mukin sisällä ja nuoli sormen puhtaaksi ja laski mukin takaisin maahan.
Tuo minulle sitä kahvia, hän sanoi.

Minä en pysty jauhamaan papuja tai ne kuulee.

Tuo silti. Minä hajotan ne kivellä.

Hyvä on.

Toinen saa jäädä tänne.

Mitä varten?

Pitämään minulle seuraa.

Pitämään teille seuraa.

Joo.

Ei sen tarvii jäädä.

En meinaa tehdä sille mitään pahaa.

Tiedän ettette tee. Koska ei se jää.

Intiaani imaisi hampaitaan. Onko teillä ansoja?

Ei.

Hän kohotti heihin katseensa. Hän imaisi hampaitaan ja siitä pääsi sähisevä ääni. Menkää sitten hän sanoi. Ja tuokaa sokeria kanssa.

Hyvä on. Antakaa se muki.

Saatte sitten kun tuutte takaisin.

Kun he tulivat karjapolulle Billy kääntyi katsomaan Boydia ja hän kääntyi katsomaan puiden lomassa palavaa nuotiotulta. Tasangolla paistoi niin kirkas kuu että sen valossa olisi nähnyt laskea karjaa.

Ei kai me sille mitään kahvia viedä, sanoi Boyd.

Ei.

Mitä me tehdään sen mukin kanssa?

Ei mitään.

Entäs jos äiti kysyy sitä?

Sitten puhut vaan totta. Sanot että minä annoin sen intiaanille. Sanot että taloon tuli intiaani ja minä annoin sen sille.

Hyvä on.

Voin minäkin ottaa osan niistä sapiskoista.

Ja minä voin saada pahemmat sapiskat.
Sano että minä sen tein.
Meinaankin.
He kulkivat avomaan poikki kohti aitaa ja talon valoja.
Ei olis pitäny tulla ensinkään, Boyd sanoi.
Billy ei vastannut.
Olisko muka.
Ei. Ei kai.
Minkä takia me sitten tultiin?
En minä tiedä.
Aamulla oli yhä pimeää kun heidän isänsä tuli heidän huoneeseensa. Billy, hän sanoi.
Poika nousi sängyssä istumaan ja katsoi isäänsä joka seiso-
i oviaukossa keittiössä palavaa valoa vasten.
Mitä koira tekee savustamossa lukkojen takana?
Minä unohdin päästää sen ulos.
Unohdit päästää sen ulos?
Niin, isä.
Mitä se siellä teki ylipäätään?
Hän heilautti jalkansa sängystä kylmälle lattialle ja tart-
tui vaatteisiinsa. Minä käyn päästämässä sen ulos, hän sanoi.
Hänen isänsä seiso i ovella hetken ja palasi sitten ulos
keittiön ja eteisen kautta. Avoimesta ovesta lankeavassa va-
lossa Billy näki Boydin kyyhöttävän unessa toisessa sängyssä.
Hän veti housut jalkaan ja otti lattialta saappaat ja meni ulos.
Päivä valkeni sillä aikaa kun antoi hevosille apetta ja vettä
ja hän satuloi Birdin ja ratsasti karjasolasta ulos ja meni joel-
le etsimään intiaania tai katsomaan oliko hän yhä siellä. Koira
seurasi hevosen kintereillä. He ylittivät laitumen ja ratsastivat
alajuoksulle ja metsikköön. Sitten hän pysähtyi ja jäi istumaan
hevoselle. Koira seiso i vieressä haistellen ilmaa, nytkäytteli
kuonoaan ylöspäin lajitellen ja kooten jonkinlaista kuvaa edel-

lisen illan tapahtumista. Poika käski hevosta jälleen eteenpäin.

Kun hän ratsasti intiaanin leiriin nuotio oli kylmä ja musta. Hevonen liikehti ja tepasteli hermostuneesti ja koira kierteli sammuneita tuhkia kuono maassa ja niskakarvat pystyssä.

Kun hän palasi taloon hänen äidillään oli aamiainen valmiina ja hän ripusti hattunsa naulaan ja veti tuolin alleen ja ryhtyi kauhomaan munia lautaselle. Boyd oli jo syömässä.

Missä isä on? hän sanoi.

Puhalla ensin että vähän jäähtyvät etkä rukoustaakaan ole vielä lukenut, hänen äitinsä sanoi.

Kyllä, äiti.

Hän painoi päänsä ja sanoi sanat ääneti ja kurkotti sitten käteensä korpun.

Missä isä on.

Sängyssä. Se söi jo.

Mihin aikaan se tuli takaisin?

Jotain kaksi tuntia sitten. Oli ratsastanut koko yön.

Miten se niin?

Kai se halusi päästä kotiin.

Miten pitkään se meinaa nukkua?

Jaa varmaan siihen asti että herää. Sinähän kyselet enemmän kuin Boyd.

Minä en oo kysynyt yhtään mitään, Boyd sanoi.

Aamiaisen jälkeen he menivät talliin. Mihin luulet että se meni? sanoi Boyd.

Jatkoi matkaa.

Mistä luulet että se tuli?

En minä tiedä. Sillä oli jalassa meksikolaiset saappaat. Mitä niistä oli jäljellä. Se on pelkkä maankiertäjä.

Sitä ei tiedä mitä intiaani saattaa tehdä, sanoi Boyd.

Mitä sinä tiedät intiaaneista, sanoi Billy.

Kun ei tiedä niin.

Sitä ei tiedä mitä kukaan saattaa tehdä.

Boyd otti karjasuojan tolppaan ripustetusta työkalu- ja pensseliämpäristä vanhan kuluneen ruuvitaltan ja otti hevospuomista narupäitset ja meni talliin missä hän piti hevostaan ja pani hevoselle päitset ja talutti sen ulos. Hän sitaisi köyden puomiin puolisolmulla ja juoksutti kättään eläimen etujalkaa alas jotta se nostaisi kavionsa ja puhdisti kavion säteen ja tutki sen ja päästi sen sitten takaisin maahan.

Anna minun katsoo sitä, sanoi Billy.

Ei siinä mitään vikaa oo.

Anna minun sitten katsoo.

No katso sitten.

Billy veti kavion ylös ja puristi sen polviensa väliin ja tutki sitä. Kai tämä näyttää ihan hyvältä, hän sanoi.

Niinhän minä sanoin.

Kävelytä sitä vähän.

Boyd irrotti köyden ja talutti hevosen karjasolan päähän ja takaisin.

Meinaatko hakee satulankin? sanoi Billy.

Kai minä haen jos se vaan passaa sinulle. Hän haki satulahuoneesta satulan ja heitti huovan hevosen selkään ja rimpuili satulan kanssa ja nytkytti sen paikoilleen ja kiristi latigon ja kiinnitti takavyön ja jäi odottamaan.

Oot päästäny sen tottumaan tuohon, sanoi Billy. Mikset iske nyrkillä niin että tulee ilma ulos.

Jos se ei kumauta minusta ilmaa ulos minäkään en kumauta siitä, Boyd sanoi.

Billy sylkäisi kuiviin silppuihin solan lattialla. He odottivat. Hevonen puhalsi. Boyd kiristi hinnan ja kiinnitti soljen.

He ratsastivat Ibañezin laitumella koko aamupäivän lemmiä tarkkaillen. Lehmät pysyttelivät loitolla ja tarkkailivat puolestaan heitä, pitkäkoipinen ja läikkänaamainen lauma

osa meksikolaisia, muutamia pitkäsarvisia, väriltään kaikenkirjavia. He palasivat talolle illallisaikaan taluttaen narussa vuoden vanhaa hiehoa jonka he panivat paaluaitaukseen ladon taakse isänsä katsottavaksi ja menivät sisälle ja pesulle. Heidän isänsä istui jo pöydässä. Pojat, hän sanoi.

Istumaan, heidän äitinsä sanoi. Hän laski pöydälle vadilisen paistettuja pihvejä. Kulhollisen papuja. Kun he olivat lukeneet rukouksen hän ojensi vadin heidän isälleen ja tämä haarukoi lautaselleen pihvin ja ojensi vadin Billylle.

Isänne sanoi että alueella on susi, äiti sanoi.

Billy istui vati kädessä, veitsi koholla.

Susi? Boyd sanoi.

Hänen isänsä nyökkäsi. Oli kaatanu aika hyvänkokoisen teurasvasikan Fosterin rotkon päässä.

Milloin? sanoi Billy.

Viikon päivät sitten ja varmaan kauemminkin. Nuorin Oliverin pojista seurasi sen jälkiä vuorten yli. Oli tullu Meksikosta. Naarassusi. Ylittäny rajan San Luisin solasta ja tullu pohjoiseen Animasin länsirinnettä ja kääntyny sisämaahan suunnilleen Taylorin rotkon päässä ja tullu sitten alas ja ylittäny laakson ja noussu Peloncilloille. Kulkenu koko matkan lumessa. Sitä oli siellä vasikantappopaikallakin kaks tuumaa.

Mistä te tiedätte että se on naaras? sanoi Boyd.

Mistäs luulet että se tietää? sanoi Billy.

Sen näkee niistä paikoista mihin se on tehny tarpeensa, sanoi hänen isänsä.

Ai, sanoi Boyd.

Mitä meinaatte tehdä? sanoi Billy.

Jaa, taitaa olla parasta että pyydystetään se. Eikö sinusta?

Kyllä isä.

Jos Echolsin ukko olis täällä se pyydystäis sen, sanoi Boyd.

Herra Echols.

Jos herra Echols olis täällä se pyydystäis sen.
Niin pyydystäis. Vaan kun ei ole.

ILLALLISEN JÄLKEEN he ratsastivat kolmestaan yhdeksän mailin matkan SK Barin karjatilalle ja huhuilivat taloon hevosilla istuen. Herra Sandersin pojantytär kurkisti ulos ja meni hakemaan vanhaa miestä ja he istuutuivat kaikki kuistille missä poikien isä kertoi herra Sandersille sudesta. Herra Sanders istui kyynärpäät polvilla ja katseli tiiviisti kuistin lattialautoja saappaidensa välissä ja nyökytteli ja pyyhkäisi silloin tällöin pikkusormella tuhkaa savukkeensa päästä. Kun heidän isänsä lopetti hän kohotti kasvonsa. Hänen silmänsä olivat hyvin siniset ja hyvin kauniit ja puollittain parkkiutuneiden kasvojen poimujen kätöksessä. Aivan kuin niissä olisi jotain mitä seudun kovuus ei ollut päässyt tavoittamaan.

Echolsin ansat ja vehkeet on yhä tuolla mökissä, hän sanoi. Tuskin se välittäis vaikka käytättekkin mitä nyt satutte tarviimaan.

Hän näpsäytti tupakannatsan pihamaalle ja hymyili pojille ja laski kädet polvilleen ja nousi.

Antakaas kun käyn hakemassa avaimet, hän sanoi.

Kun he avasivat mökin oven sisällä oli pimeää ja tunkaista ja ilma haisi vahamaiselle kuin vastateurastettu liha. Heidän isänsä pysähtyi hetkeksi ovelle ja astui sitten sisään. Tuvassa oli vanha sohva, sänky, kirjoituspöytä. He menivät keittiöön ja sieltä talon takaosaan maalattiahuoneeseen. Pie-nestä ikkunasta lankeavassa pölyisessä valossa oli karkeasti sahatuilla mäntyhyillyillä hedelmätölkkejä ja pulloja joissa oli hiotut lasikorkit sekä vanhoja apteekkipulloja ja niissä ikivanhat kahdeksankulmaiset punareunaiset etiketit joihin oli merkattu Echolsin siistillä käsialalla sisältö ja päivämäärä.

Apteekkipulloissa oli tummia nesteitä. Kuivuneita sisälmyksiä. Maksa, sappirakko, munuaiset. Sen pedon sisäelimet joka näkee unia ihmisestä ja on nähnyt juoksu-unissaan sata tuhatta vuotta ja kauemminkin. Unia siitä häijystä vähäisemmästä jumalasta joka tuli kalpeana ja alastomana ja vieraana teurastamaan kaikki suden suvun ja heimon jäsenet ja kaimamaan ne ulos kodeistaan. Kyltymättömästi jumalasta jota mikään alueluovutus ei pystynyt lepyttämään eikä mikään verimäärä. Tölkkejä peitti pölykerros ja niiden keskelle lankeava valo teki pienestä huoneesta ja sen alkemistinlaseista merkillisen basilikan jonka pyhittämät perinnäistavat kuolisivat yhtä pian ihmisen taitojen joukosta kuin peto jota ne saivat kiittää olemassaolostaan. Heidän isänsä otti hyllyltä tölkin ja käänteli sitä kädessään ja laski sen tarkasti takaisin pyöreään pöly-ympyräänsä. Alemmalla hyllyllä oli pui-nen ammuslaatikko jonka nurkissa oli pyrstöliitokset ja sillä kymmenkunta pientä etiketitöntä pulloa tai ampullia. Laatikon kansilautaan oli kirjoitettu punaisella liidulla sanat Nro 7 matriksi. Heidän isänsä kohotti yhtä pikkupulloa valoon ja ravisteli sitä ja väänsi korkin auki ja käytti avointa pulloa nenänsä alla.

Hyvä Luoja, hän kuiskasi.

Antakaa minunkin haistaa, Boyd sanoi.

Ei, sanoi hänen isänsä. Hän pani pikkupullon taskuunsa ja he ryhtyivät etsimään ansoja mutteivät löytäneet niitä. He tutkivat koko talon ja kuistin ja savustamon. He löysivät savustamon seinältä joitakin vanhoja pitkäjousisia kojootinrautoja numeroa kolme mutta ne olivat ainoat löytyneet an-sat.

Jossain täällä ne on, sanoi heidän isänsä.

He aloittivat uudestaan. Kohta Boyd tuli keittiöstä.

Minä löysin ne, hän sanoi.

Ne olivat kahdessa sälelaatikossa joiden päälle oli pinottu hellapuita. Ne oli rasvattu jollakin aineella joka saattoi olla ihraa ja ne oli pakattu laatikoihin kuin sillit.

Mikä sai sinut katsomaan tuonne alle? sanoi hänen isänsä.

Sanoitte itse että ne on täällä jossain.

Hän levitti vanhoja sanomalehtiä keittiön korkkimattolattialle ja ryhtyi nostelemaan rautoja ulos. Jouset oli käännetty sisään jotta ne mahtuisivat pienempään tilaan ja ketjut kieputettu ympärille. Hän oikoi yhden suoraksi. Rasvakokkareinen ketju kalisi vaimeasti. He kyykistyivät katsomaan pyydystä. Se näytti valtavan suurelta. Näyttää karhunraudoilta, Billy sanoi.

Vaan on sudenraudat. Numero neljän ja puolen Newhouset.

Hän otti lattialle kahdeksan pyydystä ja pyyhki rasvaa känsistään sanomalehteen. He panivat kannen takaisin laatikkoon ja pinosivat hellapuut laatikoiden päälle samalla lailla kuin Boydin löytäessä raudat ja heidän isänsä meni uudestaan maalattiahuoneeseen ja toi sieltä pienen verkkopohjaisen puulaatikon ja paperipussillisen sinipuun lastuja ja selkärin johon he pakkasivat raudat. Sitten he menivät ulos ja lukitsivat ulko-oven munalukon ja irrottivat hevoset ja nousivat satulaan ja ratsastivat takaisin talolle.

Herra Sanders tuli kuistille mutta he eivät laskeutuneet satulasta.

Jääkää nyt illalliselle, hän sanoi.

Parasta kun joudutaan takaisin. Minä kiitän teitä.

Jaa.

Otin kahdeksat raudat.

Mikäpäsi siinä.

Katsotaan miten siinä käy.

Jaa. Eiköhän siinä riitä teille työmaata. Se ei oo ollut seudulla niin pitkään että sillä olis säännöllisiä tapoja.

»Proosan ihme»

–The New York Times Book Review

Kun Billy Parham saa ansaan perheen karjatilaa piinaavan suden, hän tietää että se pitää tappa. Sen sijaan hän karkaa viemään sutta Meksikoon turvaan. Armottomalla matkalla pojan ja pedon salaperäinen suhde ei suojaa kumpaakaan.

Billyn kolme matkaa rajan yli riisuvat ja kovettavat hänet. Mukaan lähtevä pikkuveli Boyd kasvaa kansan silmissä sankariksi ja tapaa Meksikossa kohtalonsa. Billyn on jatkettava tietään yksin, mutta aikanaan hän tunnistaa veljensä kaltaisen kun kohtaa John Grady Colen, *Kaikki kauniit hevoset* -romaanin päähenkilön.

Cormac McCarthyn Rajatrilogian toinen osa on itsenäinen mestariteos, loistavan kielen viitoittama tutkimusretki ihmisten ja petojen sydämiin.

Pääillyksen kuva James Ormdorf / Arcangel Images. Pääillys Martti Ruokonen

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 413548

84.2

ISBN 978-951-0-41354-8

